

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Lapvezér: Dr. Rajk Aladár orsz. képviselő.

Szerkesztőség: Bende Imre-utca 3 szám.	Társ szerkesztő: Wagner Antal	Felolós szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Égész évre 10 kor. Vidékre 16 kor. Egyes szám ára 2 fillér.
---	----------------------------------	--	-----------------------------------	--

Horvátok hazaárulása.

Baja, 1908 február 13.

Udvarias látogatásnak nevezik a magyar delegáció horvát tagjai azt a titkos tanácskozást, a melyet néhány nappal ezelőtt az osztrák delegáció illir tagjaival folytattak. Hogy együgyű fortélyossággal minek hazudják ezt az összejövetelt, ahhoz voltaképpen semmi közünk nincsen. A mi bennünket érdekel, az csupán az, hogy ezen az „udvarias látogatáson” a haditervet főztek ki a hadügyi költségvetés dolgában való maguktartásáról. Ennek a haditervnek pedig az a veleje, hogy a magyar delegáció horvát tagjai nem fogják elfogadni a hadügyi költségvetést, a részletes vitánál azonban a tisztifizetések felemelését követelik.

A magyar delegáció többségének az az álláspontja, tisztifizetések rendezéséről most incidentaliter, nem lehet szó. Azok az okok pedig, melyek ezt az állásfoglalást előidéztek, gazdasági és politikai szempontból egyképpen tisztelni valók.

A magyar delegáció horvát kisebbségének is ha józan belátása volna meg kellene hajolnia ez okok kényszerítő ereje előtt. De még azt is megengedhetjük, hogy a magyar delegáció horvát tagjai ezeket az okokat nem tartják eléggé nyomósaknak, eléggé komolyaknak. Ebben az esetben is azt a való igazságot kell figyelembe venniük, hogy a magyar delegáció a tisztifizetések kérdésében homlokegyenest ellenkező álláspontra helyezkedett, mint az osztrák delegáció.

A magyar delegáció horvát tagjainak ily körülmények között az a kötelességük, hogy vagy maguk is annak a

testületnek álláspontjára helyezkednek, a melynek tagjai, vagy legalább is a legtöbbször semlegességet tanusítsák. Nemcsak a politikai illendőség, de az emberi kötelességtudás is ezt a viselkedést teszi elháríthatatlan kötelességükké.

Ők azonban mit tettek? Összeszűrték a levelet egy idegen politikai testület tagjaival, a maguk viselkedésére nézve idegen alattvalóktól fogadtak el utasításokat és a helyett, hogy csöndben meglapulnának, készek arra, hogy bemocskolják a maguk fészket. És a hogy a horvát testvéreket ismerjük, nem riadnának vissza attól sem, hogy a menyinyiben a delegációk együttes ülésére kerülne a sor az osztrákokkal együtt leszavaznák a magyarokat.

Ebből ugyan semmi sem lesz, mivel minden jel az ellen szól, hogy a tisztifizetések dolgában együttes ülés fogadható. A szándék azonban megbélyegezni való tisztességtelenség akkor is, hogy ha nem válik belőle tett. És hogyha a horvátok — nem azért, mert nem akarnak, de mert nem lehet — nem jutnak is abba a helyzetbe, hogy az osztrákoknak segítő szavazatokat szállítsanak a magyarok majorizálására, azt mindenesetre elfogják érhetni, hogy a tisztifizetések dolgában a magyar delegáció ülésein, az osztrákokkal kötött paktum következtében, vakmerő elbizakodottsággal tüntessenek a magyar delegáció, tehát közvetve a magyar országgyűlés és a magyar állam ellen is.

E viselkedés — gonosz szándékait és szennyes célját tekintve — nemcsak minden hazafias magyar embernek, de minden tisztességesen gondolkodó elfogulatlan idegennek a szemében is oly bűn, mely rászolgált arra, hogy gyáva hazaárulásnak bélyegezzük meg.

A gyermekhalandóság.

Baja, febr. 13.

A népesedési mozgalom statisztikája a mi részünkre a szó legvalódibb és legigazabb értelmében gyászjelentés. Az ország állapotáról szóló jelentés statisztikai része különben is kevés vigasztalót tartalmaz Baja városát illetően, de a népmozgalmi adatok egyenesen megdöbbentők. A születések száma alig szárnyalja túl néhánynyal a halálozásokét. Szinte számba sem lehet venni Baja város természetes szaporodását. Azt kell hinnünk, hogy ha a környékből nem gravitálnának Baja felé, ha nem költözködnének vidékről ide, úgy nem szaporodásról, hanem számbeli veszteségről lehetne szólni.

Az elhaltak életkorát feltüntető táblázat azt mutatja, hogy minálunk a megszületett gyermekek felét nem nevelik fel, egyszerűen azért, mert az elhaltaknak fele apró gyermek. A statisztika számbeli adatai nagyon is elszomorítóak.

A nagy kaszás ember, a kérlelhetlen és könyörtelen Halál Baján áldozatainak felét onnét szedi, ahol az élet még meg sem kezdődött. A két és öt éves gyermekek sorából kerül ki az év halottainak fele. Azok az apró és ártatlan gyermekek, akiknek az életből még mi sem jutott osztályrészül, népesítették be a város legszomorubb helyét: A temetőt.

A gyermekhalandóság okát azonban nem kell soká kutatni, hamar megtaláljuk. Csak végig kell lapoznunk a tisztifőorvosnak a közigazgatási bizottság ülésén tett jelentéseit. Azt beszélnek azok a jelentések, hogy a gyermekpusztító ragályos betegségek ebben a városban az egész éven át szedik áldozatukat a bölcsőkből és a kicsiny ágyacskákból. Nincsen az esztendőnek az a hónapja, hete, amelyben ne volnának a városban bejelentésre kötelezett fertőző betegségek. Kedvezőbb időszakokban kevesebb, rosszabb időszakokban több, de ragályos betegségtől soha sem mentes ez a város.

Aki a viszonyokkal ismerős, az tudja okát adni a betegségek állandó voltának.

Csak végig kell menni egy-egy nyári, őszi vagy tavaszi napon a bajai utcákon. Ott látjuk, mily kevésbé vannak az utcáink gon-

Hazafias tisztelettel van szerencsém jelenteni, hogy a

BAJA középponttal

mult évi november hó 15-én átvettem. Amidőn e körülményt tisztelettel jelentené.n. nem mulaszthatom el, hogy szíves figyelmét ne hívjam fel ama tényre, hogy a „Hazai Általános Biztosító Társaság» hazánk egyik legelső rangú biztosító intézete, mely úgy alacsony díjtételeivel, mint a legmesszebb menően méltányos kárbecslései, illetőleg azok gyors és pontos kifizetése által Magyarországnak egyszersmind legnépszerűbb biztosító-intézetévé lett. Csakis ez a körülmény készítetett arra, hogy e társaság vezérképviselőt elvállaljam s abban a meggyőződésben vagyok, hogy tisztelt ügyfeleink megalgedését minden irányban ki fogjuk nyerni tudni. — Nagyrabecsült támogatását kérve, hazafias tisztelettel

Társulatunk minden községben képviselve van.

DRESCHER GYULA, BAJA.

dozva. Egész városrészekben lehetetlen a szabadon való tartózkodás. A vörhenyt, a kanyarót és maláriát buján tenyésztő mocsárszaga lengi be az utcákat. Az utcák közepén éppen úgy, mint a házak mentén elvonuló járdák előtt, valamint a házakból kivezető csatornákból csak úgy dől a mocsárbűz. Údító friss levegő Baján sehol sincsen. Ahol nincsen mocsárbűz, ott az a hiba, hogy a sertéstartásról szóló városi szabályrendeleteket nem respektálják és a megengedettnél néha kétszer, háromszor annyi sertést tartanak a házban. Az udvarokon egész hegyekké növekedett szemét-dombok járulnak ahhoz, hogy a levegő mérges miazmákkal legyen telve.

Mindezekhez járul még az, hogy ha nyári estéken a Duna felől megmozdul egy cseppet a levegő, hát friss légáramlat helyett fojtó bűz lép el a várost. A Posványoson a mén-telep alatt levő darab földön oly rémes a bűz, hogy ez egymaga képes egy egész város levegőjét megmérgezni.

A jelenségeket összegezve, megállapíthatjuk, hogy a gyermekek legtöbbször a fejfáját a hires bajai indolencia ácsolja meg. Az az indolencia, amely Baján minden jót és szépet csírájában, zsengejében öl meg.

A tisztaság iránt több érzék, az embertársak, különösen a gyermekek iránt érzett szeretet kell, hogy kiközzítsen itt mindenkit a nemtörődömségből.

Hiszen, ha soká tart ez az állapot így, elnéptelenedünk egészen.

x.

Telefon tudósítások.

Budapest, 1908. febr. 13.

A házsabályrevízió.

A képviselőház minden valószínűség szerint e hó 20-án ismét összeül, hogy megkezdje újra a munkálkodását. Mihelyt a ház összeül, apró ügyek elintézése után hozzáfognak a házsabályrevízió tárgyalásához.

A házsabályrevízió dolgában tudvalevőleg annak a képviselőházban leendő tárgyalása előtt még egyszer a parlamenti bizottság véleményét fogják meghallgatni, melyben a diszidensek is képviselve lesznek. Ennek a bizottságnak a minél előbb való összehívása tárgyában már megtette *Andrássy Gyula* gróf az intézkedéseket. A házsabályrevízió sorsa iránt általános az érdeklődés már csak azért is, mert arra nagy befolyással lehet a disszidensek, a horvátok és nemzetiségiek magatartása.

A horvát bán Bécsben.

A horvát bán, báró Rauch Pál ma délelőtt Bécsben hosszabban értekezett Wekerle Sándor miniszterelnökkel.

Kezdődnek a sorozások.

A honvédelmi miniszter ma kiadott körrendeletében utasítja a törvényhatóságokat a sorozások megkezdésére.

A delegációból.

A magyar delegáció mai ülésén Hoffmann Hugó reflektált az elhangzott felszólalásokra és minden irányban megadta a hadügyminiszter nevében a kért felvilágosításokat. Hoffmann beszéde során kitért a tisztii fizetések rendezésének ügyére is. Hangoztatta, hogy bár a hadügyminiszter nagyon kívánatosnak tartaná ennek a kérdésnek a végleges rendezését, de nem sürgeti, hanem aláveti magát a delegáció határozatának és állásfoglalásának.

Apponyi diszpolgársága.

Arad város törvényhatósági bizottsága ma tartott közgyűlésén nagy lelkesedéssel *Apponyi Albert* gróf kultuszminisztert a város diszpolgárává választotta.

Egy hajókatasztrófa emléke.

Két évvel ezelőtt történt meg az a borzalmas eset Newyorkban, hogy egy vasárnapi iskola leány növendékei egy hajón tengeri kirándulás alkalmával a hajón keletkezett tűz folytán elpusztultak. A tűz keletkezéseért és a lányok halálának okáért a hajó kapitányát tették felelőssé. A newyorki törvényszék a hajó parancsnokát 10 évi fegyházra ítélte. A legfelsőbb törvényszék azt az ítéletet ma helyben hagyta.

Hírek Portugáliából.

Lisszabonban ma ülést tartott az államtanács és tárgyalás alá vette *Manuel* királynak azon szándékát, hogy megkegyelmez az 1906-iki zendülésben résztvevő tengerészeknek. Az állami tanács a megkegyelmezés mellett döntött. A király nyomban kiadott egy dekrétumot, amelyben tudatja, hogy megkegyelmezett a tengerészeknek.

A király fogadta a tengerésziskola növendékeit, akiknek legnagyobb része iskolatársai voltak.

A liszaboni rendőrséget reorganizálják.

Karcolat.

Az esztergomi reform.

A velünk született társulási ösztönnek legújabb megnyilatkozása az a társulat, mely most alakult meg Esztergomban avégből, hogy a télen föltétlenül káros kalaplevetés szokását kiküszöbölve, helyébe a *szalutálást* léptesse mint általános, társadalmilag bevett köszöntő formát. *Roszivál* István dr. kanonoké a kezdeményezés érdeme. Összehívta az érdeklődőket a Kath. Kör nagytermében, s ott rettenetes filippikákat döngött az ellen a barbár kényszer ellen, hogy az embernek le muszáj vennie a kalapját télen is, ha köszönni akar. Pedig a köszönésnél fő a szándék, — mondta — ezt pedig eléggé tolmácsolja egyéb szokás is, nemcsak a kalaplevétel. Lám az eszközök okosabbak, azok az orrukat döngölik össze. (Felkiáltások: *Hozzuk be ezt mi is!* Egy hang balról: *Nézd a pernahajdert, szeretne egy centivel lejjebb csuszni!*) Hozzá meg azt is tekintetbe kell venni, hogy a mostoha természet kegyetlenebb skalp-vadász a Sioux-indiánoknál is. (Ugy van! hangzik sok kopasz fej gazdájának ajkáról.) Az ilyen koponya ugyanis elég csufságára van tulajdonosának a bibliai *Elizeus* korától napjainkig, amidőn sajnos a medvék megfogytak, de a kopaszok és a gyerekek megmaradtak. Már most miként annak a gyenge melegházi növénynek halála, ha hirtelen kiviszik a hidegre: úgy az ilyen tar fejnek is árt, ha takarójától hirtelen, és hozzá néha egymásután sokszor megfosztják. Mindezen és sok más érvek érett megfontolásával az eszme hívei társaságot szervezettek, melyet a város elnevezett szalutáló egyletnek. Sok mindent lehetne kérdezni ettől az egylettől.

Először is azt, hogy mi szükség volt rá? Hisz ha nem akarok köszönni, nem köszönök, punktum. Avagy azok a jó urak a fejüknél — ez mindenesetre kényes oldaluk — jobban féltik a renomméjukat? Azért aztán összeállnak, mert ha 1—2 ember szalutál, azokat elnevezik parasztnak, de ha egyszerre 40—50 ember teszi, az már teszi! Igaz; de ehhez nem kellett külön egylet, külön tisztikarral; ehhez elég lett volna egy barátságos megbeszélés. Aztán minek a csudának abban az egyletben a *pénztáros*? Tán havi díjat fizetnek a tagok, hogy amit megspórolnak a kalapkoztatás révén, azt elveszítsék a tagdíj vámján? Vagy bírság is lesz? S annak a tőkét nyáron elmulatják Kovácspatakon. S vannak-e alapszabályaik? Minden bizonnyal; de mire a belügyminiszter jóváhagyja, tudom elmulik a tél s vele a kalaplevétel veszedelme. — No de szó ami szó, félre a tréfával, az eszme nem is oly rossz, s a dicsőség a kezdeményezőké. Elismerésünket e szavakkal fejezhetjük ki legjobban: Le a kalappal az esztergomi kalapienemvevő egyesület előtt!

NAPIHIREK.

Személyi hírek. *Ambrožovics* Lajos főispán úr öméltsága hivatalos ügyek elintézése céljából Budapestre utazott. — *Dr. Valentin Emil* három napig városunktól távol lesz. Távolléte alatt a lap szellemi részeért *Wagner Antal* társszerkesztő vállalja a felelősséget.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulózis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára tizennyolc 4.— koroná

A szegények kenyere. Hasonló című közleményben irtuk meg lapunk egyik múlt heti számában azt, hogy a barátok temploma Szent-Antal perselyének lelketlen feltörése és kirablása folytán a ráutalt szegények egy hétre megfosztottak mindennapi kenyerről. Amint most örömmel értesülünk a szerencsétlen éhezők immár kárpótolva vannak. Szt. Antal perselyének nemesszívú, névtelen adakozói ugyanis értesülvén szegény gyámsoltjaikat a perselytöréssel ért csapásról, emberbaráti szeretettel siettek segítségükre. És Szt. Antal kenyere a perselyben kétszerannyi összeg gyűlt egybe a folyó héten, mint az előzőkön. Az irgalmasságnak ezen példás jócselekedete nem szorul dicséretre.

Zene-lyceum városunkban. Valóban csodálatraméltó, hogy ilyen intelligens városban, mint Baja, melynek közönsége minden szépért-jóért lelkesülni tud, és lelkesedése nem szalmatúz, a zenei életnek hire-pora sincsen. Miben keressük ezen elmaradottság okát, nem tudjuk. Mert ez csakugyan elmaradottság. Tekintsünk végig hazánknak hasonló nagyságú, sőt a mienknél kisebb városain, a zene terén virágzó életet találunk mindenütt, sokhelyt nagyszabású filharmonikus egyesületeket, csak nálunk semmi, semmi.

Sokat évődtek már azon, miképp lehetne e bajon segíteni, hogyan lehetne a zene ügyét városunkban is fölvirágoztatni, de eddig eredménytelenül. És ime, most elközelt az az idő. Az egész várost méltó örömmel töltötte el minapában a lapunk utján szárnyrakelt hír, hogy a helyi állami tanítóképző tanári kara zene-lyceumokat fog rendezni. Az előkészületek folyamatban vannak. Közreműködésre fölkérték legjobb zenei erőinket s a legkitűnőbb hangokból vegyeskart szerveztek, amely — mint hírlik — már megkezdte próbáit. *Őt estély lesz*, és pedig az első *Bach*, a második *Haydn*, a harmadik *Mozart*, a negyedik és ötödik *Beethoven*. Mindannyiszor az illető szellemóriás néhány remekművének előadásával kapcsolatban annak ismertetése, magyarázása fog ritka műélvezetet nyújtani a bizonyára teljes számban megjelenő zenebarátoknak.

Az a közönség, amely minden életrevaló eszmét oly nagy lelkesedéssel karol fel, az a közönség, amelynek megvan a kellő intelligenciája ahhoz, hogy értékelni tudja a készülő estélyek nagyszerű és tanulságos voltát, erős a reményünk hogy megteszi azt, ami *kötelessége*, tömeges megjelenéssel honorálandja az önzetlen úttörők dicséretes munkáját.

A város közgyűlése. Baja város törvényhatósági bizottsága f. hó 24-én délután 3 órakor rendszerinti közgyűlést tart. A napirend előkészítésére az állandó választmányának e hó 21-én lesz ülése.

A kőműves-mesteri vizsgák meghallgatására Baja város tanácsa a helybeli szakrajztanfolyam részéről Bocskay Kristófot küldötte ki.

Elutasított felebbezés. Weber Frigyes, szabadkai főispáni irodatiszt, azon a címen, hogy hosszabb ideig ő végezte a bajai főispáni irodatiszti teendőket is, 400 korona jutalmat kért Baja város törvényhatóságától. A közgyűlés ezen kérelmet elutasította, mire

Weber a közgyűlés határozatát a belügyminiszterhez megfelebbezte. A belügyminiszter azonban indokainál fogva Baja város közgyűlésének határozatát hagyta jóvá.

Egy havi kórház-számla. A belügyminiszter 11804 korona 24 fillért küldött az országos betegápolási alapból, mint annak a bajai közkórházban levő november havi számlájának kiegyenlítése céljából.

Az erősebb joga. Gillián József (Pastrovics) közös háztartásban élt egy asszonnyal. Az asszony meghalt, mire a hozzátartozói visszerelték Gilliántól az asszony tulajdonát képező bútorneműeket. A bíróság meg is ítélte a rokonoknak a bútorokat. Tegnap, a bíróság ítélete alapján elszállították a bútorokat. Ekkor Gillián megtámadta a bíróság embereit és erővel vissza akarta tőlük venni azokat. A csendőrség Gilliánt ártalmatlanná tette.

Gyomorbajokat és minden oly bajt, mely erjedéssel van egybekötve, leggyorsabban és legbiztosabban a teljesen ártalmatlan »Sirolin Roche« gyógyítja, mely a bükkfakátrány rég elismert gyógyhatásait tartalmazza annak kellemetlen íze nélkül. Méregtelen, nem izgató és jóízű. A gyógyszerárakban kapható.

Nem mesterséges, hanem természetes s így vegyileg legtisztább, kiadóbb folyékony szén-savat szállítanak kartellen kívül a Muschong-Buziásfürdői szénsavművek bármely mennyiségben.

Gyarmati-féle szagtalan csukamájolajat szívesen veszik felnőttek és gyermekek. Egy üveg ára 1 kor 60 fillér. Kapható Gyarmati Emil gyógyszerárában Baja, Fötér.

Szerkesztői üzenet.

Menükártyás munkatársunknak Helyben. Már épen figyelmeztetni akartuk a helybeli vendéglősöket, hogy vigyázzanak az étlapjaikra, mert valaki igen-igen dézsmálgatja őket és azokra újra hírlapi cikkeit, mikor egy véletlen tekintet az *étlap árára* meggyőződött bennünket arról, hogy azok az étlapok vagy nem bajaiak, vagy legalább is tíz évesek, mert manapság az árak legalább 50%-al magasabbak. Egyébként nem rossz ötlet *étlapon* irni hírlapi cikkeket. Azt hiszi talán, ezzel emeli tudósításának ízes voltát? Uram, Uram, miként nyomtatott oldal ételei mit sem érnek sőtlanul, úgy az ön írásait is csak az a bizonyos attikai só fogja élvezhetőkké tenni.

Segédszerkesztő: FODOR KÁROLY. Kiadóhivatal: WAGNER ANTAL könyvkereskedésében.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért a társzerkesztő felelős.

Szerkesztőség telefon száma: 101.
Kiadóhivatal telefon száma: 36.

!!! Egy ház nagy kerttel a vonat mellett, alkalmas vendéglőknek is, továbbá nagy sarokház 200 forint évi bérért kiadó. — Ugyanott több lakás kiadó. — Első rendű szóda gyár, 800 üveg napi forgalommal eladó.

Bővebbet:

Hochfellner Géza

közvetítőnél,
Budapesti-ut 15.

3 2

Most jelent meg!!!

WILDE OSZKÁR

A readingi fegyház balladája

Fordította:
RADÓ ANTAL.

Ara: 1 korona 60 fillér

Kapható:

ifj. Wagner Antal
könyv-, zenemű- és papirkereskedésében
B a j a n.

Viselt férfi ruhákat, cipőket, használt bútorokat és mindenféle értékes tárgyakat

megvesz és elad

Neu zsibárus üzlet.

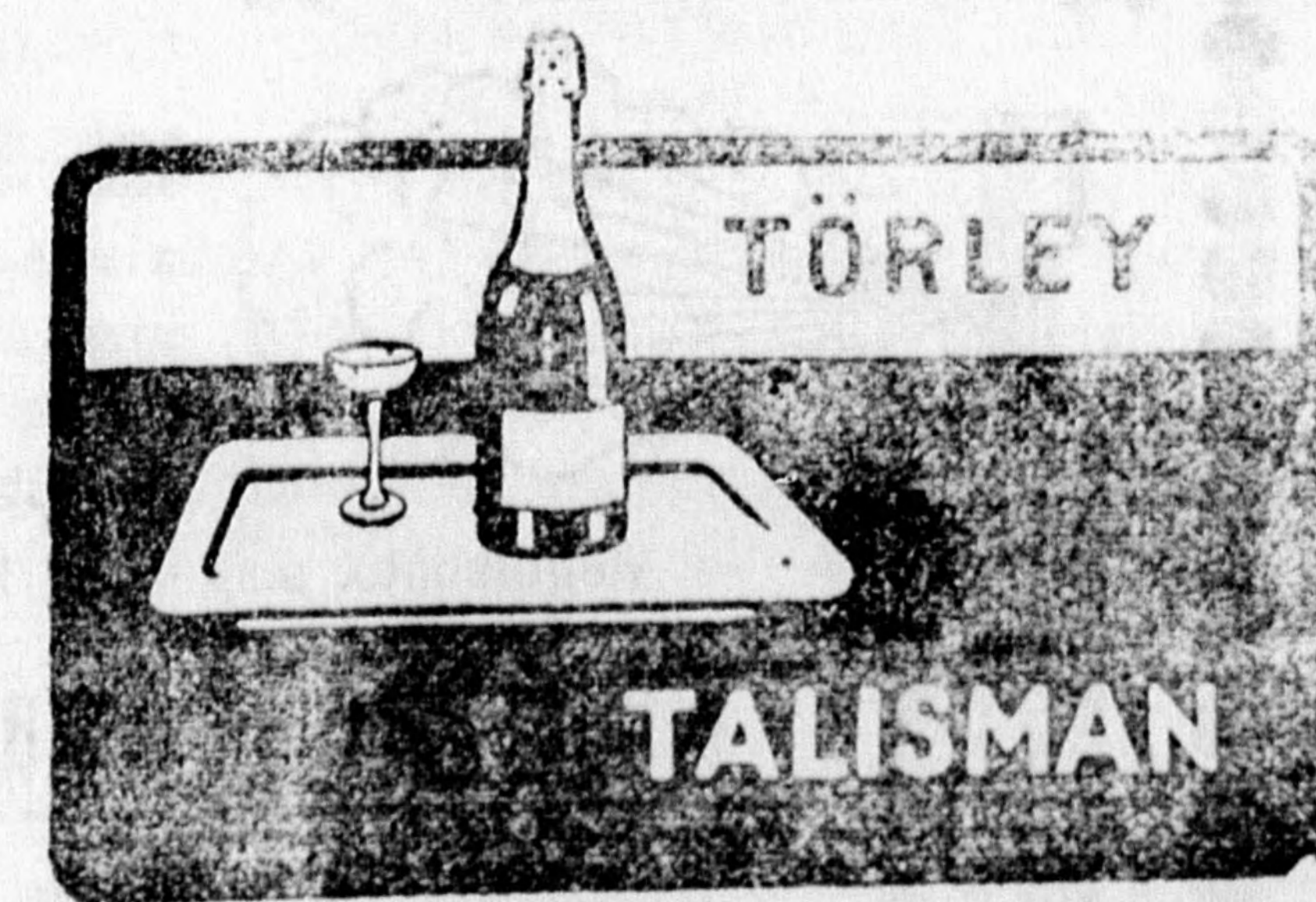
BAJA, vásártér (a Kigerl-féle házzal szemben.)

3 1

HÁZAK, INGATLANOK
adás-vételét és bérbeadását
olcsón közvetít:
TAUBNER FÜLÖP
alkusz BAJÁN.

H Á Z,

mely hét szobából és megfelelő mellék-helyiségekből, pincéből stb. áll, s amelyhez továbbá kitűnően termő szőlőskert és tágas udvar van **eladó**. Cim: **Kleiner Mátyás**, Petőfi-utca 64. sz.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy külföldről megérkezve, a

Bárány Szálloda éttermében

Vajda Dezső karmester és neves tárogató Gondi primás vezetésével minden este hangversenyt tart.

Ünnep és vasárnap délután 4 órakor is!

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok

Horvát János, »Bárány Szálloda« vendéglős.

